

Özgürlüğün Birikimi

Iain McKay

2012

İçindekiler

Giriş	3
Alternatif ihtiyacı	3
Anarşist ekonomi nedir?	4
Geleceğin yemekhaneleri için tarifler...	4
Bir imkânsızlık olarak (en iyi durumda) ya da devlet kapitalizmi olarak (en kötü durumda) Marksizm	5
Bugünü analiz ederek geleceğin taslağını çizmek	6
Bugün kavga vererek geleceği yaratmak	6
Anarşist Ekonominin Yapı Taşları	7
Özgürlükçü Komünizm	9
Sonuçlar	11

Giriş

Ekonomi, haklı olarak, çoğunlukla aşağılanan bir konudur. Mala-testa'nın unutulmaz bir şekilde ifade ettiği gibi: "Papaz seni uysal ve itaatkâr tutmak için her şeyin Tanrı'nın iradesi olduğunu söyler; ekonomist ise doğa kanunu der." Yani ekonomist "yoksulluğun bir sorumlusu yoktur, bu yüzden ona karşı isyanın da bir anlamı yoktur. " demeye getirir. Proudhon'un doğru şekilde ifade ettiği gibi, "ekonomi-politik... sadece mülklülerin ekonomisidir, uygulaması da doğası gereği, kaçınılmaz olarak halkın sefaletine yol açar." Dünyanın her yerinde, tasarruf tedbirlerinin acısını çekenler onunla aynı fikirdedir: "Ekonomistler halkın düşmanıdır."

Hiçbir şey değişmedi, sadece her zamanki alternatifi daha kötü olduğu görüldü. Ancak işçi olmayan biri Lenin'in vizyonunu ortaya atabildi: "Bütün vatandaşlar devletin maaşlı işçilerine dönüştürülecek... Toplumun tamamı tek bir ofis ve tek bir fabrika olacak". Diğer bir açıklamada ise "Bütün ekonomiyi posta servisi gibi örgütlememiz" gerektiğini söylüyor oluşu, bu sosyalizm anlayışının kıtlığını özetliyor.

Kropotkin'in uzun zaman önce belirttiği gibi, Marksistler "Sosyalist Devlet düşüncesinin, herkesin devlet memuru olduğu bir çeşit Devlet kapitalizminden ne farkı olduğunu açıklama zahmetine girmiyorlar."

Kapitalistlerin yerine bürokratları koymak... bundan daha iyi bir vizyona ihtiyacımız var.

Alternatif ihtiyacı

Anarşistler uzun zamandır (her iki taraftaki) sınırlı vizyona karşı mücadele ediyorlar. Örneğin, Emma Goldman "gerçek zenginliğin yararlı ve güzel şeylerden, sağlam, güzel cisimleri ve çevreyi yaratmaya yarayan şeylerden oluştuğunu" savunur. Bunu ekonomi ders kitaplarında bulmazsınız! Kropotkin şurada iyi anlatmış:

"Ekonomistler, kar, kira, kapital faizi adları altında... toprak ya da kapital sahiplerinin... düşük-ücretli-emekçilerin yaptığı işten elde edebileceği çıkarları... hevesle tartışırken, ... en önemli soru olan 'Ne üreteceğiz ve nasıl üreteceğiz?' mecburen arka planda kaldı... Bu nedenle, toplumsal ekonominin ana konusu -yani, insani ihtiyaçları karşılamak için gereken

enerjinin ekonomisi- bu ekonomi tezlerinde incelenmesi beklenen en son konudur.”

Bunlar, burjuva ekonomisinin bir bilim değil, kapitalizmi ve zenginleri koruyan bir ideolojinin biraz fazlası olduğunu ve ancak bu sona erdiği zaman ekonominin gerçek bir bilim olarak doğacağını gösterir.

Anarşist ekonomi nedir?

O zaman, Anarşist ekonomi nedir? Bence, iki şey demektir. Birincisi kapitalizmin anarşist analizi ve kritiği, ikincisi ise anarşist ekonominin nasıl çalışacağı hakkında düşüncelerdir. Bu ikisi şüphesiz birbiriyle ilişkilidir. Kapitalizmde karşı olduğumuz şey, anarşist ekonomi vizyonumuza yansacaktır. Aynı anda, özgür toplum tahayyülümüz de yaptığımız analize ilham verecektir.

Fakat anarşist ekonomiyi tartışmaya başlamadan önce hızlıca, özgürlükçü olmayan alternatiflerden bahsetmem gerekiyor. Tarihte, sosyalist ekonomi problemini ele alan iki bakış açısı görülür ve her ikisi de yanlıştır. Birincisi gelecekteki toplumun detaylı tasvirlerini sunmak; ikincisi sosyalizm üzerine kısa yorumlarla sınırlanmaktadır.

Geleceğin yemekhaneleri için tarifler...

İlk sosyalistler, Fourier ve Saint-Simon gibiler, detaylı planlar sundular ve iki şey açıkça ortaya çıktı. Birincisi, tasarladıkları mükemmel toplulukların imkânsızlığı; ikincisi elitist nitelikleri – gerçekten de en doğrusunu kendilerinin bildiklerini düşünüyorlardı ve bu yüzden “sosyalizm” vizyonlarında demokrasi ve özgürlük önemli değildi. Proudhon bu sistemleri tiranlık olarak eleştirdi.

Bu vizyonların ne kadar istenir ya da pratik oldukları tartışması bir yana, bunların altında yatan, detaylı tasvirler oluşturabileceğimiz düşüncesi yanlıştır. Örneğin Adam Smith kapitalizmin nasıl çalışması gerektiği hakkında detaylı bir model sunmamıştır; hâlihazırda nasıl çalıştığını tarif etmiştir. Soyut modeller ise daha sonra, neo-klasik ekonomi ile birlikte, mevcut sistemi savunmak için ortaya çıkmıştır. Bunlar, ekonomistlerin imkânsız varsayımlara dayalı, olmayacak modeller ürettiği savaş-sonrası ekonomi döneminde zirveye ulaşmıştır. Maalesef bunlar gerçek ekonomi-

lerde, gerçek insanlara korkunç koşulları dayatmak için kullanıldı ve hala kullanılıyor.

Bir imkânsızlık olarak (en iyi durumda) ya da devlet kapitalizmi olarak (en kötü durumda) Marksizm

Sosyalist ekonomiye ikinci bakış açısı Marx'la birlikte anılır. Şüphesiz Ütopyacı sosyalistlere ve onların detaylı planlarına tepki olarak, sosyalizm hakkında çok az yazmıştır. Maalesef, bir kaç yazıda planlama hakkında yaptığı yorumlar sosyalizmin felaketine yol açmıştır.

Problem, Proudhon'un pazar sosyalizmine karşı alternatif olarak yazdığı Felsefenin Sefaletinde, üç cümleyle özetlenebilecek eleştiride görülebilir. Marx burada terkip hatasının en basit örneklerinden birini yapar: öne sürülenler, iki kişi (Peter ve Paul) arasındaki ekonomik ilişkiyi tartışırken mümkün gözükür, ama milyonlarca insanı, ürünü ve çalışma yerini kapsayan bir ekonomi için kesinlikle mümkün değildir. Eleştiride önerdiklerinin böyle şartlarda ütöpik olduğu, Marx nasıl işleyeceğini açıklamaya çalışsaydı açıkça görülürdü.

Marx Felsefenin Sefaletinde öne sürdüğü dolaysız (merkezi) komünizmden kolayca vazgeçti ve Komünist Manifestoda geçiş dönemi olarak devlet kapitalizmini savundu. Kapitalist yapılar üzerine kurulan ve merkezleşmenin damgasını vurduğu sosyalizm, bu temelde yavaş yavaş uygulamaya konacaktı. Fakat bu merkezi planlama savunusu bir yanılgıya dayanıyordu: kapitalist şirketlerin büyüdükleri zaman pazardan daha bağımsız, geniş çapta bilinçli karar alabilmeleri. Ancak kapitalizm altında dar bir karar oluşturma kriteri vardı ve Marks şunu sorgulamadı: büyük şirketlerin planlamalarını mümkün kılan şey planlamalarının sadece tek bir etkene dayanmasıydı – kar. İşte bu indirgemeci yaklaşım, merkezi planlamanın işleyebileceği yanılsamasını yaratır.

Ayrıca mutlu bir tesadüf eseri, yöneten azınlığın karını ve gücünü artırmaya yarayan kriterin biçimlendirdiği bir endüstriyel-ekonomik yapının, kapitalizmin bizi mahrum bıraktığı ihtiyaçları karşılama iddiasında olan sosyalizm için mükemmel olması ilginçtir.

Neo-klasik ekonomide olduğu gibi, yanlış düşüncelerin ciddi sonuçları vardır. Bu düşünceler, Rus Devrimi sırasında Bolşeviklerin fabrika komi-

teleri yıkıp yerine kapitalizmden miras kalan merkezi endüstriyel yapıları (Çarlık Glavki) koymaları için gerekli ideolojik altyapıyı sağlamıştır – sonuç hem ekonomi, hem de toplum için felaket olmuştur.

Bugünü analiz ederek geleceğin taslağını çizmek

Yani Marksist perspektif kusurludur: birkaç cümle yeterli değildir. Geleceğin taslağı, modern toplumun ve eğilimlerinin analizine dayanmalıdır.

Anarşistlerin, kapitalizm ve mükemmel bir model arasında soyut karşılaştırmalar yapmadığını vurgulamalıyım. Proudhon’ın 1846’da (Ekonomik Çelişkiler Sistemi’nde) açıkladığı gibi, emeğin örgütlenmesinin “bugünkü biçimi yetersiz ve geçicidir.” Bu konuda Utopyacı Sosyalistlerle aynı fikirde olsa da, onların vizyon oluşturma tarzını reddederek, kendi sosyalizm anlayışını kapitalizm içindeki eğilimlerin ve çelişkilerin analizine dayandırmayı tercih etmiştir: “ekonomik gerçeklerin ve pratiklerin anlamlarını keşfeden ve felsefelerini ortaya çıkaran araştırmaları başlatmalıyız... Sosyalizmin şimdiye kadarki hataları, onu ezen gerçekliği kavramak yerine fantastik bir geleceğe atılarak hayali inançları sürdürmesi yüzünden olmuştur.” Bu analiz ve kapitalizm eleştirisi olumlu vizyonları besler.

Örneğin Proudhon, işçilerin, emeklerini kontrol ederek ürettikleri “kollektif güce” el koyan patrona “kollarını satıp özgürlüklerinden vazgeçtiklerini” savunur. Fakat “kollektif gücün prensibi, işçiler ve liderlerin eşit ve ortak olmasıdır.” Ancak “bu ortaklığın gerçekleşmesi için, katılanların eşitliğine dayalı bir mecliste, bilinçli birer ses ve aktif birer etken olmaları gerekir.” Bu, özgür erişimi ve toplumsallaşmayı gerektirir ve işçiler bir çalışmaya katıldıklarında “iş arkadaşlarının ve hatta yöneticilerin hak ve imtiyazlarına derhal” sahip olmalıdır. Bu yüzden “eşitliğe dayalı bir çözüm, diğer bir deyişle, ekonomi-politiğin reddini ve mülkiyetin -devletinki dâhil- kaldırılmasını içeren bir emek örgütlenmesi” yaratılmalıdır.

Bugün kavga vererek geleceği yaratmak

Bugün sadece kapitalizmi analiz ediyoruz, dinamiklerini anlıyor ve geleceğini belirleyen unsurlarını tespit ediyoruz. İki yapı var: Kapitalizm

içinde, geniş-çaplı üretim gibi amaca yönelik eğilimler ve buna karşı gelen eğilimler (örneğin sendikalar, direnişler, grevler).

İkincisi kilit önem taşır ve anarşizmi genelde ilkinı vurgulayan Marksizm den ayırır. Bu yüzden, Proudhon 1848 devriminde oluşturulan kooperatif işyerlerine ve kredilere işaret ederken, Bakunin ve Kropotkin gibi devrimci anarşistler emek hareketlerine önem vermişlerdir. Örneğin Kropotkin, “sendikalarda örgütlenen işçilerin... endüstrinin tüm dallarını ele geçirip... bunları toplum yararına işletmelerini” savunmuştur. Ve bugün kapitalist ezilmeye ve sömürüye karşı kavga veren grev meclislerinin, komitelerin ve federasyonların, geleceğin özgür toplumcu ekonomisinin meclislerine, komitelere ve federasyonlara dönüşebileceğini kolayca görebiliriz.

Bu perspektif, devrimin tabanda, ezilenlerin kendi özgürlükleri için verdikleri kavga da yaratılacağını gösterir. Bu da gösterir ki, özgürlükçü sosyalizmin temel yapıları, işçi sınıfının sömürüye ve ezilmeye karşı verdiği mücadele içinde, işçi sınıfı tarafından yaratılacaktır.

Ve zaman alacaktır. Kropotkin’in vurguladığı gibi, anarşistler “Devrimin, bazı sosyalistlerin hayal ettiği gibi, göz açıp kapayıncaya kadar, bir vuruşla elde edilebileceğine inanmazlar.” Yine onun doğru tahmin ettiği gibi, toplumsal devrimin karşılaştığı ekonomik problemleri çözmek özellikle zaman alacaktır. Bu yüzden, “Devrimin, isyanlarla birlikte başladığı anda açıkça komünist ya da gerçekten kolektivist bir karaktere sahip olmasını bekleseydik, Devrim fikrini ilk ve son kez denize atmış olurduk.” savunusu doğrudur. Ve bu her devrimde görülebilir – 1936 İspanya devriminde bile CNT üyelerinin yarattıkları kolektifler anarşistlerin planlaması ya da önerisiyle değil, o zamanın koşulları gerektiği için yaratılmıştır (Marksistler bunun pek farkında değiller).

Anarşist Ekonominin Yapı Taşları

Anarşist ekonomi bilimi devrimden sonra, anarşist ekonomi evrilirken gelişecek. Ancak anlatılanlara dayanarak temelde bir taslak çizebiliriz.

Anarşizmin her akımında ortak olan birçok şey vardır. Proudhon’un “toplumun toprağa ve emeğin araçlarına sahip olduğu, çok geniş bir federasyonda birleşmiş, demokratik, örgütlü işçi birlikleri” savunusu temeldeki vizyonu özetler.

Böyle bir ekonomide, özel ve devlet mülkiyeti kalmayacak, kullanım hakkı, elde tutma ve toplumsallaştırma ile birlikte üretimde öz-yönetim görülecektir (çünkü Kropotkin'in sürekli vurguladığı gibi, işçiler "endüstrilerin gerçek yöneticileri olmalıdır"). Endüstri, tarım ve komün seviyelerinde sosyo-ekonomik federalizmin yanı sıra kullanıcı grupları ve ilgi grupları olacaktır.

Bu merkezsiz bir ekonomi olmalıdır. Kropotkin'in doğruca belirttiği gibi, "toplumsal devrimin getireceği ekonomik değişiklikler o kadar büyük ve o kadar temelden olacak ki... [yeni] toplumsal biçimleri tanımlamak bir ya da birkaç kişinin yapması imkânsız bir iş olacak... [Bu] ancak kitlelerin kolektif çalışmasıyla olabilir." Bu ise, ekonomik birlikler arasında, gerçek otonomi ve yatay bağlantılarla yapılan serbest anlaşmaları gerektirir.

Basitçe, üretimin merkezsiz yapılmasına ve bu yüzden birlikler arasında anlaşmalara ihtiyacı vardır. Merkezi bir kuruluş, doğası gereği kendine özgü olan ihtiyaçların tüm koşullarını bilemez. İhtiyaçların karşılanması için gerekli kriterleri ya da kabul edilebilir maliyetleri bilemez. Bunların ne zaman ya da nerede gerekeceğini de bilemez. Bilmeyi denese bile, (ne soracağını bildiğini ve tüm verileri toplayabildiğini varsayalım) verilerin içinde boğulur.

Bu, bireyler için olduğu gibi, çalışma yerleri ve topluluklar için de böyledir. Kropotkin'in doğruca tahmin ettiği gibi, "önceden belirli miktarda malzemenin belirli bir günde, belirli bir yere gönderilmesini kumanda eden güçlü merkezi hükümet" düşüncesi "istenen bir şey değildir" ve "çılğın bir ütopya"dır." Gerçekçi ve cazip bir sistem, halkın "birlikte uyumlu çalışmasını, hevesini ve yerel bilgisini" gerektirir.

Böyle bir sistem uygun teknolojilere dayanır. Burada vurgulamam gerekir, anarşistler geniş çaplı endüstriye tümüyle karşı değildir ve bunu Proudhon'dan beri açıkça belirtmişlerdir. Örneğin Kropotkin "modern endüstrileri analiz edersek, bazıları için, aynı yerde toplanan yüzlerce, hatta binlerce işçinin gerekli olduğunu görürüz. Dev demir-çelik ve maden işletmeleri kesinlikle bu türdendir; okyanusu geçen gemiler, köydeki fabrikalarda yapılamaz." Özgür bir toplumda, endüstrinin çapını nesnel ihtiyaçlar belirler. Kapitalizmde ise, bu çap, karı artırmak için, teknolojinin gerektirdiğinden çok daha fazla genişler.

Ayrıca, üretim bölünmeye değil entegrasyona dayalı olmalıdır. El emeği ve düşünce emeğinin birleşmesi ve endüstri ve tarım emeğinin birleşmesi sayesinde iş (emek) bölümü yerine iş miktarının bölünmesi gelecektir. Özgür komünitelerde, tarım ve endüstri bir arada bulunur ve

işlerin çeşitliliğini artırarak çoğunluğun sağlıksız ortamlarda sıkıcı işlerle uğraştığı, emir-veren ve emir-alanlar şeklindeki bölünmeyi yok eder.

Bunun anlamı tabii ki işyerlerinin, çevresinin ve işin kendisinin dönüştürülmesidir. Maalesef birçokları endüstriyel yapının ve çalışma biçimlerinin kapitalizmde olduğu şekliyle, değişmeden kalacağını düşünüyorlar, sanki bir toplumsal devrimden sonra işçiler işleri aynı şekilde yapacakmış gibi!

Özgürlükçü Komünizm

Tekrar edelim, bütün bunlar anarşizmin bütün akımlarında neredeyse aynıdır. Kilit fark dağıtımdır: tüketimin emeğe dayalı olması (eski sözleşme) ya da komünizm (tartışmak gerek).

Çoğu anarşist komünisttir – Sovyetler Birliği’nin anlamında değil (akıllı görünen insanların bunun söylediklerine tanık oldum), “herkesten kabiliyetine göre, herkese ihtiyacına göre” anlamında. Etik olarak, Kropotkin’in çok iyi belirttiği burada özetlemeyeceğim nedenlerle, çoğu anarşist bunun en iyi sistem olduğu konusunda hem fikir olacaktır.

Böyle bir sisteme ne kadar çabuk ulaşılabileceği ve tam olarak nasıl işleyeceği anarşist çevrelerde tartışma konusudur. Şimdilik, bir özgürlükçü komünist toplumun, onu yaratanların arzularına ve bulundukları koşullara göre gelişeceğini söylemek yeterli olacaktır. Ancak bugünden açıkça görülen bazı sorunları tartışabiliriz.

Mesela mutualizmden farklı olarak fiyat yoktur. Kapitalizm altında kar ihtiyacı ekonomik krizlere ve belirsizliğe yol açar, ama pazarlar kapitalist olmasa bile problemlidir. Pazar fiyatları ekonomik kararları yönlendirir çünkü emek, hammadde, zaman, vb. gerçek maliyetleri yansıtır (ama birçok başkasını yok sayar, ya da en iyi ihtimalle gizler) ve bir yandan da (her ne kadar kapitalizm altında tekeller, kar vb. ile çarpıtılsa da) değişen üretim koşullarını yansıtır.

Peki, fiyatlar olmadan kaynakları en iyi nasıl paylaştırabiliriz? Bu çok açık değildir. Örneğin altın ve kurşunun benzer kullanım değerleri varsa neden birini ya da diğerini kullanalım? Pazarlar (kötü de olsa) bunu yapar (altının kilosu 100£ ve kurşunun 10£ olduğu için seçmek basittir, ama fazla basittir). Bunun için özgürlükçü komünist ekonominin, pazarların yarattığı bozucu etki olmadan, insanları üretimin gerçek maliyetleri ve koşulları hakkında bilgilendirmesi gerekir. Kropotkin’in önerdiği gibi, “fi-

yat dediğimiz bu bileşik sonucu, davranışlarımızın yüce ve kör yöneticisi olarak kabul etmek yerine analiz etmemiz gerekmez mi?” Bu yüzden fiyatı analiz etmemiz ve ekonomik ve sosyal karar alma sürecini bilgilendirmek için “farklı bileşenlerini ayrı tutmalıyız”.

Kaynakları paylaşmak için kullanacağımız prensipleri, özgür toplumun federal yapıları dâhilinde anlaşılarak belirlememiz gerekir. Örneğin, karar alma sürecinde kullanılmak üzere, bir ürünün yaratılmasındaki her aşamada bir maliyet-fayda analizi yapmak için çeşitli etkenler (daha önce hesaplanan maliyetlerin ve verilen kararların doğruluğuna dayanarak) bir katsayı oluşturacak şekilde önem dereceleriyle çarpılarak toplanır. Böylece nesnel maliyetler yansıtılabilir (zaman, enerji, kaynaklar), ama arz ve talep değişimleri ne olacak? Bu önemli bir sorundur çünkü özgürlükçü komünist toplum, ürünleri ihtiyaca cevap verecek şekilde üretmelidir. Öncelikle, her işyerinin üretimde ya da talepte oluşacak beklenmedik değişimler için bir stok tutması mantıklı olacaktır. Ayrıca, her işyerinin talep ve/veya üretimdeki göreceli değişiklikleri tanımlayan bir az bulunurluk ölçüsü olabilir ve diğer işyerleri bunları kullanarak alternatifler arayabilirler – yani bir ürün tedarik edilemiyorsa bu değer artar ve bu ürünü kullananlar başka işyerleri ile iletişime geçerler ya da farklı seçenekleri araştırırlar.

İşyerleri federasyonları bütün bu değişimleri takip eder, ilgi grupları, kullanıcı grupları ve diğer toplumsal örgütler ve federasyonlar ile diyalog halinde, geniş-çaplı projeleri ve büyük girişimleri ve kapanışları örgütler. Bu girişimler farklı seviyelerde olabilir. Örneğin tek bir işyeri, çalışanlara daha fazla serbest zaman tanımak için üretim zamanını kısaltmaya çalışabilir: işte süreçler ve üretkenlik konusunda yenilikçilik için gerçek bir teşvik. Federalizm ihtiyacı tam olarak şu gerçeğe dayanır: Farklı kararlar, farklı (uygun) seviyelerde alınmalıdır.

Fakat üretim, ürünleri üretmenin ötesinde bir şeydir. Ucuzluk ve mekanik yapılabilirlik sorularından çok daha önemli olan bir insan meselesi vardır. Bu yüzden tek tek hedefleri ya da (karı artırma ya da zamanı kısaltma gibi) kriterleri reddetmeli ve resmin bütününe bakmalıyız. Kapitalizmin temelinde “ucuz mu?” sorusu varken, özgürlükçü bir ekonominin temeli “doğru mu?” olacaktır.

Sonuçlar

Sonuçta, kendi çıkarımız ekonomik özgürlük yönündedir. Bir patrona kölelik yapmanın bencillik örneği olarak verilmesini hiç anlayamadım ama burjuva ekonomisinin söylediği bu.

Kropotkin'in vurguladığı gibi, "üretim, insanın ihtiyaçlarını gözden kaybetti ve tamamen yanlış bir yöne saptı ve bunun sorumlusu hatalı örgütlenme yapısıdır... gelin... üretimi gerçekten bütün ihtiyaçları karşılayacak şekilde yeniden örgütleyelim." Ve bu ihtiyaçlar, bütün bir insanın ihtiyaçlarıdır, bir kullanıcı, bir üretici, topluluğun bir üyesi ve ekosistemin bir parçası olan eşsiz bireyin. Kapitalizmin esirgediği ya da hayatlarımızın eşit derecede önemli diğer yönleri pahasına kısmen karşıladığı ihtiyaçlar.

Marksistlerden farklı olarak, sınıf hiyerarşisi ve kar güdüsünün mevcut ekonomik yapıda yarattığı kusurların farkındayız. Bu yüzden kısa vadeli amacımız kapitale el koymak ve onu insan ihtiyaçlarını karşılar hale dönüştürmektir. Uzun vadeli amacımızsa endüstriyel yapıyı dönüştürmektir. Bunun nedeni tam olarak, kapitalizm altında "verimli" olanın, Lenin ne derse desin, insanlar için iyi olmadığıdır.

Daha önce söylediğim gibi, anarşist ekonomi biliminin gelişmesi, devrimden sonra, anarşist ekonomi evrilirken olacaktır. Varılacak noktayı tahmin edemeyiz, çünkü görüşümüz kapitalizm tarafından zayıflatılmıştır. Bugünden yapabileceğimiz tek şey, sınıf ve hiyerarşiyi yok ederken ortaya çıkan özgürlükçü toplumun eskizidir. Bu eskizin temeli kapitalizm analizimiz ve eleştirimiz, ona karşı mücadelemiz ve umutlarımız ve hayallerimizdir.

Anarşist Kütüphane

Iain McKay
Özgürlüğün Birikimi
2012

The Accumulation of Freedom, Anarşist Ekonomi Tartışmaları - 12,
Meydan Gazetesi
Çeviri: Özgür Oktay

Çevirenin Notu: *Meydan Gazetesi'nin Anarşist Ekonomi Tartışmaları yazı dizisini, yine anarşist ekonomi üzerine yapılan bir panel konuşmasının metni ile sürdürüyoruz. 2012 Londra Anarşist Kitap fuarında yapılan bu panel, daha önce içinden iki yazı alıntıladığımız "Özgürlüğün Birikimi-Anarşist Ekonomi" adlı derlemenin gördüğü ilgi üzerine düzenlenmiş. Iain McKay, paneldeki konuşması için hazırladığı metinde, bir yandan günümüzdeki anarşist ekonomi anlayışının anarşizm tarihi ile bağlantılarını kurarken, bir yandan da anarşist yoldaşların günümüzde haklılığı ortada olan öngörülleri üzerinden sosyalist ekonomi anlayışına bir eleştiri getiriyor.*

Iain McKay: *Britanya'nın önemli (ve en eski) anarşist dergisi Black Flag (Kara Bayrak)'ın yayın kolektifi üyesi olan Iain McKay, Black Flag'in yanı sıra Freedom dergisinde ve Anarchist Writers sitesinde yazardır. 1996'da internette yayımlanan ve daha sonra iki cilt olarak kitaplaştırılan "An Anarchist FAQ" (Anarşist bir Sıkça Sorulan Sorular)'ın ana yazarlarından olup, AK Press'ten yayınlanan ve Kropotkin'in "Karşılıklı Yardımlaşma" düşüncesine bir giriş ve değerlendirmenin yazarıdır.*

tr.anarchistlibraries.net